

Vec C-63/24 [Galte]ⁱ

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. január 2024

Vnútroštátny súd:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

24. január 2024

Žalobca v prvostupňovom konaní a odvolateľ:

K. L.

Žalovaný v prvostupňovom konaní a odporca:

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

PRACOVNÝ DOKUMENT

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

[omissis]

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS
(NAJVYŠŠÍ SPRÁVNÝ SÚD LITVY)

UZNESENIE

24. január 2024

[omissis]

Senát Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správní súd, Litva) v rozšírenom zložení [omissis] [zloženie súdu]

na zasadnutí súdu na základe písomného odvolacieho postupu preskúmal správnu vec týkajúcu sa odvolania, ktoré podal K. L. proti rozsudku Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správní súd, Vilnius, Litva) z 30. marca 2023 v správnej veci týkajúcej sa žaloby, ktorú [tento] odvolateľ [omissis] podal na odporcu, Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (Migračné oddelenie Ministerstva vnútra Litovskej republiky) a v ktorej požadoval zrušenie rozhodnutia a príkazu, v ktorom sa vyžadovalo vykonanie aktov.

Senát v rozšírenom zložení

rozhodol takto:

I.

- 1 Prejednávaná vec sa týka sporu medzi odvolateľom, K. L., (ďalej len „odvolateľ“) a odporcom, Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (Migračné oddelenie Ministerstva vnútra Litovskej republiky, ďalej len „odporca“ alebo „oddelenie“), ktorý sa týka toho, či bola časť odporcovho rozhodnutia zo 16. januára 2023 [omissis] (ďalej len „rozhodnutie“), v ktorej sa rozhodlo neudelieť odvolateľovi azyl v Litovskej republike, zákonná a odôvodnená.

Právny kontext Medzinárodné právo.

- 2 Dohovor o právnom postavení utečencov, ktorý bol podpísaný v Ženeve 28. júla 1951 [Zbierka zmlúv Spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)] (ďalej len „Ženevský dohovor“), nadobudol platnosť 22. apríla 1954. Bol doplnený Protokolom o právnom postavení utečencov uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967 (ďalej len „protokol“).

- 3 V preambule Ženevského dohovoru sa berie na vedomie, že Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) má za úlohu dohliadať na uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktoré poskytujú ochranu utečencom, a stanovuje sa v nej, že štáty sa zaväzujú spolupracovať s UNHCR pri výkone jeho funkcií, a najmä uľahčovať jeho povinnosť dohliadať na vykonávanie ustanovení týchto nástrojov.
- 4 V článku 1 časti F písm. g) Ženevského dohovoru sa uvádza, že ustanovenia tohto dohovoru sa nevzťahujú na žiadnu osobu, u ktorej sú vážne dôvody domnievať sa, že sa dopustila vážneho nepolitického trestného činu mimo štátu svojho azylu predtým, než v ňom bola prijatá ako utečenec.
- 5 Podľa článku 33 ods. 1 Ženevského dohovoru žiadny zmluvný štát nevyhostí utečenca akýmkoľvek spôsobom ani ho nevráti na hranice území, na ktorých by jeho život alebo jeho osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov.

Právny kontext. Právo Únie.

- 6 V odôvodnení 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (ďalej len „smernica 2011/95/EÚ“) sa uvádza, že Ženevský dohovor a protokol poskytujú základný kameň pre medzinárodný právny režim na ochranu utečencov.
- 7 V odôvodnení 16 smernice 2011/95/EÚ sa uvádza, že táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznávané najmä Chartou základných práv Európskej únie. Táto smernica sa snaží predovšetkým o zaistenie plného rešpektovania ľudskej dôstojnosti a práva na azyl žiadateľov o azyl a ich sprevádzajúcich rodinných príslušníkov, ako aj o podporu uplatňovania článkov 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 a 35 uvedenej Charty a mala by sa preto vykonávať primerane.
- 8 V súlade s článkom 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ sú štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva vylúčení zo získania postavenia utečenca, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že sa dopustili vážneho nepolitického trestného činu mimo štátu svojho azylu pred tým, ako v ňom boli prijatí ako utečenci, čo znamená čas vydania povolenia na pobyt na základe priznania postavenia utečenca; najmä neľudské činy, aj keď sú spáchané s údajne politickým cieľom, môžu byť klasifikované ako vážne nepolitické trestné činy,
- 9 V článku 21 ods. 1 smernice 2011/95/EÚ sa stanovuje, že členské štáty majú rešpektovať zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami.

- 10 V článku 18 Charty základných práv Európskej únie sa uvádza, že právo na azyl má byť zaručené dodržiavaním pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a protokolu z 31. januára 1967 týkajúcich sa postavenia utečencov a v súlade so Zmluvou o Európskej únii a so Zmluvou o fungovaní Európskej únie.

Právny kontext. Vnútroštátne právo.

- 11 V článku 86 ods. 1 Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (zákon Litovskej republiky o právnem postavení cudzích štátnych príslušníkov, ďalej len „zákon“) sa stanovuje, že „postavenie utečenca sa priznáva žiadateľovi o azyl, ktorý sa z dôvodu opodstatnenej obavy z prenasledovania z dôvodu rasy, náboženského vyznania, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politických názorov nachádza mimo štátu svojej štátnej príslušnosti a ktorý nemôže prijať alebo odmieta ochranu tohto štátu alebo ktorý nemá štátnu príslušnosť žiadneho cudzieho štátu a nachádza sa mimo štátu svojho obvyklého bydliska a z vyššie uvedených dôvodov sa tam nemôže alebo obáva vrátiť, za predpokladu, že sa naňho nevzťahujú dôvody vylúčenia stanovené v článku 88 ods. 1 a 2 tohto zákona“.
- 12 V bode 3 zákona 88 ods. 2 zákona sa uvádza, že „žiadateľovi o azyl, ktorý spĺňa kritériá stanovené v článku 86 ods. 1 tohto zákona, sa postavenie utečenca neprizná, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že sa pred vstupom do Litovskej republiky dopustil vážneho nepolitického trestného činu (najmä neľudské činy, aj keď spáchané s údajne politickým cieľom, sa môžu klasifikovať ako vážne nepolitické trestné činy) alebo bol uznaný vinným za činy v rozpore s cieľmi alebo zásadami Organizácie Spojených národov, alebo podnecoval k takýmto trestným činom alebo skutkom alebo sa na ich páchaní inak podieľal“.
- 13 V článku 40 ods. 1 bode 8 zákona sa uvádza, že povolenie na prechodný pobyt sa môže vydať alebo obnoviť cudziemu štátnemu príslušníkovi okrem iného v prípade, že cudzí štátny príslušník sa nemôže vrátiť do cudzieho štátu alebo nemôže byť vyhostený z Litovskej republiky v prípadoch špecifikovaných v článku 130 ods. 1, 2 a 4 tohto zákona.
- 14 V článku 130 ods. 1 zákona sa zakazuje vyhostenie alebo návrat cudzieho štátneho príslušníka do krajiny, v ktorej by jeho život alebo jeho osobná sloboda boli ohrozené alebo v ktorej by mohol byť prenasledovaný z dôvodov svojej rasy, náboženského vyznania, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politických názorov, alebo do krajiny, z ktorej by mohol byť následne poslaný do vyššie uvedenej krajiny.
- 15 Podľa pododseku 92.2.2 Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas (opis postupov udeľovania a odnímania azylu v Litovskej republike) schváleného Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-131 [vyhláška ministra vnútra Litovskej republiky č. IV-131 z 24. februára 2016 (znenie príslušné pre vec bolo naposledy zmenené vyhláškou č. IV-819 z 28. decembra 2022)] musí oprávnený štátny

zamestnanec migračného oddelenia, ktorý skúma oprávnenosť žiadosti o azyl, skontrolovať údaje týkajúce sa žiadateľa o azyl v registri podozrivých, obvinených a odsúdených osôb, a to predovšetkým, či žiadateľ o azyl (starší ako 14 rokov) nebol právoplatným súdnym rozsudkom uznaný vinným zo spáchania vážneho alebo veľmi vážneho trestného činu alebo spolupáchatelom takéhoto trestného činu.

Relevantný skutkový stav.

- 16 V prejednávanej správnej [veci] sa zistilo, že po nezákonnom prekročení hranice medzi Litvou a Bieloruskom podal odvolateľ 17. februára 2022 na oddelenie žiadosť o udelenie azylu a povolenia na prechodný pobyt v Litovskej republike.
- 17 Odvolateľ tvrdí, že ho orgány v *(utajené údaje)* trikrát nespravodlivo odsúdili, pričom skutočným dôvodom bolo, že pôsobil v *(utajené údaje)* opozícii v *(utajené údaje)*. Odvolateľ uviedol, že utiekol z *(utajené údaje)*, pretože úradníci orgánov presadzovania práva v danej krajine začali viesť výsluchy *(utajené údaje)*, ktoré si odvolateľ vyložil ako pokus príslušných orgánov obviňovať ho z ďalšieho vymysleného trestného činu. Odvolateľ tvrdí, že ho orgány *(utajené údaje)* prenasledujú z dvoch dôvodov: šírenia politických informácií a organizovania zhromaždení.
- 18 Oddelenie na základe vyšetrovania určilo ako možný dôvod prenasledovania odvolateľa verejnú kritiku orgánov *(utajené údaje)* *(utajené údaje)*. Podľa informácií zhromaždených o krajine pôvodu osoby, ktoré nesúhlasia s *(utajené údaje)* v *(utajené údaje)*, sú aktívne prenasledované. Oddelenie preto konštatovalo, že hoci príspevky odvolateľa v sociálnych médiách neboli populárne, jeho meno sa objavilo na *(utajené údaje)* zozname, ktorý zverejnili orgány *(utajené údaje)*, ako aj vo viacerých *(utajené údaje)* článkoch v médiách. Za týchto okolností je podľa posúdenia oddelenia veľmi pravdepodobné, že odvolateľ by bol v krajine pôvodu zatknutý a že obsah jeho sociálnych médií by bol po jeho zatknutí pravdepodobne prekontrolovaný. To viedlo oddelenie k záveru, že odvolateľovi takmer isto hrozilo trestné stíhanie za zverejňovanie vyššie uvedeného obsahu a že by sa mu preto mohlo priznať postavenie utečenca v Litovskej republike.
- 19 *(utajené údaje)*.
- 20 Po posúdení obsahu, okolností, dôsledkov a potrestania trestných prípadov odvolateľa oddelenie zistilo, že obvinenia voči odvolateľovi *(utajené údaje)* sú odôvodnené [*omissis*]. Inými slovami, podľa posúdenia oddelenia sa odvolateľ dopustil činov, na ktoré sa vzťahuje vymedzenie pojmu „vážny nepolitický trestný čin“, a preto je v súlade s článkom 88 ods. 2 bodom 3 zákona vylúčený z postavenia utečenca.
- 21 Po zistení, že odvolateľovi nemohla byť poskytnutá medzinárodná ochrana z dôvodov stanovených v článku 88 zákona, však oddelenie rozhodlo, že na

základe článku 130 ods. 1 zákona nemôže vrátiť odvolateľa do jeho krajiny pôvodu, keďže by mohol byť v (*utajené údaje*) prenasledovaný z dôvodu svojich politických názorov. Oddelenie preto na základe článku 40 ods. 1 bodu 8 zákona vydalo odvolateľovi povolenie na prechodný pobyt.

- 22 Keďže odvolateľ nesúhlasil s časťou rozhodnutia, v ktorej mu bol zamietnutý azyl v Litovskej republike, podal žalobu na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správny súd Vilnius). Rozsudkom z 30. marca 2023 vyššie uvedený súd zamietol odvolateľovu žalobu ako nedôvodnú. Odvolateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie na Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd).

Senát v rozšírenom zložení

dospel k nasledovným zisteniam:

II.

- 23 V rámci prejednávanej veci vznikajú otázky týkajúce sa výkladu článku 12 ods. 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany v spojení [*omissis*] s článkom 18 Charty základných práv Európskej únie. Preto je potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku [*omissis*] [odkaz na ustanovenia procesného práva].
- 24 Odvolateľ zdôrazňuje, že si už odpykal trest za trestný čin, pre ktorý ho oddelenie vylúčilo z postavenia utečenca. Na základe zdrojov zverejnených UNHCR odvolateľ tvrdí, že ustanovenie o vylúčení z postavenia utečenca sa v takýchto situáciách ďalej neuplatňuje. Odvolateľ preto požaduje, aby sa vec postúpila Súdnemu dvoru Európskej únie na výklad článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ.
- 25 Odporca poukazuje na skutočnosť, že v litovských právnych predpisoch nie je pojem „vážny nepolitický trestný čin“ vymedzený. Takéto vymedzenie sa výslovne neuvádza ani v smernici 2011/95/EÚ. Preto sa v odvolateľovom prípade využila Praktická príručka k vylúčeniu na základe vážnych (nepolitických) trestných činov¹, ktorú vydala Agentúra Európskej únie pre azyl, [ďalej len „Praktická príručka k vážnym (nepolitickým) trestným činom“], v ktorej sa uvádza vymedzenie vážnych nepolitických trestných činov a usmernenia pre posudzovanie. Oddelenie v súlade s kritériami stanovenými v tejto príručke

¹ Agentúra Európskej únie pre azyl, „Practical Guide on Exclusion for Serious (Non-Political) Crimes“:
<https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

preskúmalo trestné činy, ktoré spáchal odvolateľ, a zistilo, že na jeden z týchto trestných činov sa vzťahuje vymedzenie pojmu „vážny nepolitický trestný čin“.

- 26 Podľa odporcu v súčasnosti k predmetnej otázke neexistuje dostatočná judikatúra a spôsob, akým členské štáty Únie vymedzujú alebo posudzujú vplyv vykonania trestu na rozhodnutie neudeliť azyl v prípade vážnych nepolitických trestných činov. Praktická príručka k vážnym (nepolitickým) trestným činom, ktorú vydala EUAA, sa nevenuje posudzovaniu prípadov, keď si osoba trest odpykala. V praktickej príručke Európskeho podporného úradu pre azyl s názvom „Praktická príručka úradu EASO: vylúčenie“ sa vysvetľuje, že „v závislosti od vnútroštátnej praxe môže úradník poverený prípadom zvážiť, či si žiadateľ už odpykal dostatočný trest za skutky, ktoré môžu byť dôvodom na vylúčenie, s prihliadnutím na: dĺžku výkonu trestu vo vzťahu k tomu, čo sa považuje za primeraný čas podľa noriem EÚ; správanie jednotlivca od jeho účasti na skutku vrátane správania vo väzení; to, či žiadateľ vyjadril ľútosť, poskytol náhradu a/alebo prevzal zodpovednosť za daný skutok“². Odporca zdôrazňuje, že znenie príručky naznačuje, že úradník, ktorý prípad posudzuje, má v tomto smere diskrečnú právomoc.
- 27 Podľa článku 2 písm. d) smernice 2011/95/EÚ „utečenec“ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12.
- 28 Trestné činy a konania uvedené v článku 1 časti F Ženevského dohovoru alebo v článku 12 ods. 2 smernice 2011/95 vážne ohrozujú základné hodnoty, ako sú rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv, na ktorých je podľa článku 2 ZEÚ Únia založená, ako aj mier, ktorý má Únia za cieľ podľa článku 3 ZEÚ podporovať [rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. mája 2018, K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie a H.F./Belgische Staat, spojené veci C-331/16 a C-366/16, EU:C:2018:296, bod 46].
- 29 V článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ sa stanovuje, že štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva sú vylúčení zo získania postavenia utečenca, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že sa dopustili vážneho nepolitického trestného činu mimo štátu svojho azylu pred tým, ako v ňom boli prijatí ako utečenci, čo znamená čas vydania povolenia na pobyt na základe priznania postavenia utečenca; najmä neľudské činy, aj keď sú

² Európsky podporný úrad pre azyl, „Praktická príručka úradu EASO: vylúčenie“, s. 35, <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-Practical-Guide-Exclusion-SK.PDF>

spáchané s údajne politickým cieľom, môžu byť klasifikované ako vážne nepolitické trestné činy.

- 30 V rozsudku Súdneho dvora (veľká komora) v spoločných veciach C-57/09 a C-101/09, Bundesrepublik Deutschland/B a D, sa zdôrazňuje, že vylúčenie z postavenia utečenca pre niektorý z dôvodov uvedených v článku 12 ods. 2 písm. b) alebo c) smernice 2004/83 závisí od vážnosti spáchaných činov, ktorá musí byť natoľko závažná, že dotknutá osoba sa nemôže legitímne domáhať ochrany spojenej s postavením utečenca v zmysle článku 2 písm. d) tejto smernice. Príslušný orgán je preto povinný posúdiť závažnosť spáchaných činov a osobnú zodpovednosť dotknutej osoby. Na tento účel sa musia zohľadniť všetky okolnosti týkajúce sa takýchto činov a situácia danej osoby. V prípade, že takéto posúdenie vedie k záveru, že sa uplatňuje článok 12 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ, neexistuje žiadna požiadavka, aby sa vykonalo posúdenie proporcionality [rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 9. novembra 2010, Bundesrepublik Deutschland/B a D, spojené veci C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 108 a 109).
- 31 Podľa názoru tejto komory je pre výklad dôvodu na vylúčenie z postavenia utečenca, ktorý sa uvádza v článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ, *mutatis mutandis* relevantný rozsudok Súdneho dvora vo veci Ahmed. V tomto rozsudku Súdny dvor pri preskúvaní dôvodu na vylúčenie z doplnkovej ochrany stanovenej v článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2011/95/EÚ poznamenal, že hoci kritérium uloženého trestu podľa trestnoprávnej úpravy dotknutého členského štátu má osobitný význam pri posudzovaní závažnosti trestného činu, ktorá odôvodňuje vylúčenie z doplnkovej ochrany na základe článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2011/95, príslušný orgán dotknutého členského štátu sa môže odvolávať na dôvod vylúčenia stanovený v tomto ustanovení až po tom, ako v každom individuálnom prípade posúdi konkrétne skutkové okolnosti, ktoré sú mu známe na účely zistenia, či existujú vážnejšie dôvody domnievať sa, že na činy, ktorých sa dopustila dotknutá osoba, ktorá inak spĺňa kritériá na priznanie požadovaného postavenia, sa vzťahuje tento dôvod vylúčenia. Takýto výklad potvrdzuje aj správa Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) za január 2016 s názvom „Vylúčenie: články 12 a 17 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu (2011/95/ES)“, v ktorej bode 3.2.2 týkajúcom sa článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2011/95 sa odporúča, aby sa závažnosť trestného činu, v dôsledku ktorej možno vylúčiť osobu z doplnkovej ochrany, posudzovala s prihliadnutím na viaceré kritériá, ako je najmä povaha dotknutého činu, spôsobené škody, forma konania uplatnená pri stíhaní, povaha uloženého trestu a zohľadnenie otázky, či väčšina právnych systémov tiež kvalifikuje dotknutý čin ako závažný trestný čin. Súdny dvor tiež poznamenal, že podobné odporúčania sú navyše obsiahnuté v bodoch 155 až 157 príručky konaní a kritérií, ktoré sa majú uplatniť na vymedzenie postavenia utečenca z hľadiska dohovoru z roku 1951 a protokolu z roku 1967 týkajúcich sa postavenia utečencov (pozri rozsudok Súdneho dvora z 13. septembra 2018, Shajin Ahmed/Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal, vec C-369/17, EU:C:2018:713, body 55 až 57).

- 32 V tejto súvislosti by sa malo poznamenať, že v prejednávanej správnej veci vznikla otázka, pokiaľ ide o posúdenie vykonaného trestu za spáchanie trestného činu v kontexte článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ. Podľa názoru senátu takáto okolnosť zo svojej podstaty nesúvisí so „závažnosťou“ činu spáchaného žiadateľom o azyl ani s „osobnou zodpovednosťou“ daného žiadateľa za spáchanie takéhoto činu.
- 33 V tejto súvislosti senát poznamenáva, že v Pratickej príručke k vylúčeniu za vážne (nepolitické) trestné činy, na ktorú sa odkazuje v bode 25 tohto uznesenia, nie je okolnosť, ktorá sa týka prejednávanej správnej veci (trest, ktorý si odpykal žiadateľ o azyl), uvedená medzi kritériami na posúdenie závažnosti trestného činu (alebo v zozname v prílohe A k uvedenému dokumentu, v ktorom sa uvádzajú okolnosti, ktoré možno zohľadniť pri individuálnej analýze závažnosti trestného činu). Pravdou však je, že tento zoznam nie je konečný ani vyčerpávajúci³.
- 34 Táto okolnosť sa neuvádza v oddiele 3.4 súdnej analýzy Európskeho podporného úradu pre azyl s názvom „Vylúčenie: články 12 a 17 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu. Druhé vydanie“, v ktorej sa skúmajú prvky vážneho nepolitického trestného činu podľa článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ, ani v oddiele 3.6, v ktorom sa zdôrazňujú právne aspekty relevantné pre zistenie osobnej zodpovednosti⁴. Je pravda, že v oddiele 3.7 tohto dokumentu s názvom „Odpykanie“ sa uvádza že „otázkou, či odpykanie trestného činu alebo skutku, ktorý môže viesť k vylúčeniu, môže byť skutočným faktorom pri posudzovaní vylúčenia z postavenia utečenca, sa nepriamo zaoberal Súdny dvor vo veci B a D v rámci svojej odpovede na dve prejudiciálne otázky, ktoré mu položil nemecký spolkový správny súd“. Podľa názoru senátu sa v oddiele 3.7 predmetnej súdnej analýzy Európskeho podporného úradu pre azyl neuvádza jasné stanovisko k posudzovanej otázke, a čo je dôležitejšie, Súdny dvor okolnosti podobnej povahy vo svojej judikatúre na účely článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ nevykladal ani neposudzoval.
- 35 Podľa bodu 157 príručky konaní a kritérií, ktoré sa majú uplatniť na vymedzenie postavenia utečenca z hľadiska dohovoru z roku 1951 a protokolu z roku 1967 týkajúcich sa postavenia utečencov, na ktorý odkazuje Súdny dvor v rozsudku Ahmed, „pri hodnotení povahy predpokladaného trestného činu, ktorý bol spáchaný, ... je relevantná aj skutočnosť, že žiadateľ odsúdený za vážny nepolitický trestný čin si už svoj trest odpykal alebo mu bola udelená milosť, alebo sa naňho vzťahovala amnestia. V druhom uvedenom prípade sa predpokladá, že klauzula o vylúčení sa ďalej neuplatňuje, pokiaľ nie je možné

³ Agentúra Európskej únie pre azyl, „Practical Guide on Exclusion for Serious (Non-Political) Crimes“, s. 13 až 18: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

⁴ Súdna analýza Európskeho podporného úradu pre azyl, „Vylúčenie: články 12 a 17 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu. Druhé vydanie“, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO_Exclusion_second_edition_JA_EN.pdf.

preukázať, že napriek milosti či amnestii stále prevláda kriminálny charakter žiadateľa⁵.

- 36 Navyše v praktickej príručke Európskeho podporného úradu pre azyl s názvom „Praktická príručka úradu EASO: vylúčenie“ sa uvádza kontrolný zoznam ďalších faktorov na zohľadnenie, pričom sa výslovne uvádza, že „ďalej uvedené faktory by podliehali vnútroštátnej praxi. Keď existujú vážne dôvody domnievať sa, že žiadateľovi vznikla osobná zodpovednosť za skutok, ktorý môže byť dôvodom na vylúčenie, úradník poverený prípadom môže v závislosti od vnútroštátnej praxe ďalej zvážiť, či by vylúčenie v tomto prípade spĺňalo účely klauzúl o vylúčení. Čím hroznejší je skutok, ktorý môže byť dôvodom na vylúčenie, tým menší význam by pri prijímaní konečného rozhodnutia mali tieto faktory“⁶. Tieto faktory zahŕňajú zohľadnenie: i) vykonaného trestu za skutok, ktorý by bol (inak) dôvodom na vylúčenie; ii) času od spáchania trestného činu; iii) amnestie alebo milosti.
- 37 Vzhľadom na uvedené sa senát v rozšírenom zložení domnieva, že v kontexte všetkých relevantných okolností môže byť pri posudzovaní závažnosti trestného činu, ktorý spáchal žiadateľ o azyl, a osobnej zodpovednosti žiadateľa relevantným faktorom, ktorý vedie k (ne)uplatneniu článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ, trest, ktorý si už žiadateľ odpykal, milosť alebo amnestia udelená žiadateľovi, alebo akákoľvek okolnosť podobnej povahy. Senátu však nie je jasné, či by taká okolnosť, ako je okolnosť vo veci samej, *ipso facto* bránila uplatniteľnosť článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ. Inými slovami, senát má pochybnosti, či pri posudzovaní toho, či sa na činy osoby, ktorá inak spĺňa kritériá pre udelenie postavenia utečenca, vzťahujú dôvody na vylúčenie z postavenia utečenca uvedené v článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ, existuje povinnosť zohľadniť trest, ktorý si už táto osoba odpykala, milosť alebo amnestiu, ktorá bola tejto osobe udelená, alebo akúkoľvek inú okolnosť podobnej povahy.
- 38 V tomto smere by sa malo poznamenať, že podľa článku 18 Charty základných práv Európskej únie sa právo na azyl zaručuje dodržiavaním pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a protokolu z 31. januára 1967 týkajúcich sa postavenia utečencov a v súlade so Zmluvou o Európskej únii a so Zmluvou o fungovaní Európskej únie. Senát sa preto domnieva, že je dôležité zdôrazniť, že dôvody vylúčenia z postavenia utečenca uvedené v článku 1 časti F Ženevského dohovoru a v článku 12 ods. 2 smernice 2011/95 boli zavedené s cieľom vylúčiť z postavenia utečenca osoby, ktoré sú považované za nehodné ochrany vyplývajúcej z tohto postavenia (rozsudok z 2. mája 2018, K/Staatssecretaris van

⁵ Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugees Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, s. 36, bod 157; <https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-and-er-1951-convention-and-1967>.

⁶ Európsky podporný úrad pre azyl, „Praktická príručka úradu EASO: vylúčenie“, s. 35; <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-Practical-Guide-Exclusion-SK.PDF>

Veiligheid en Justitie a H.F./Belgische Staat, spojené veci C-331/16 a C-366/16, EU:C:2018:296, bod 50). Podľa senátu by tak v kontexte uplatňovania článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ povinnosť zohľadniť vykonaný trest, udelenú milosť alebo amnestiu alebo akúkoľvek inú okolnosť podobnej povahy čiastočne znamenala, že posúdenie závažnosti trestného činu a osobnej zodpovednosti žiadateľa o azyl, ktorý trestný čin spáchal, by za vyššie uvedených okolností nebolo rozhodujúce a okrem iného to, že všetky takéto osoby by sa už nepovažovali za „nehodné ochrany vyplývajúcej z postavenia utečenca“.

- 39 Je pravda, že dôvody vylúčenia jednotlivcov, u ktorých sa konštatovala potreba medzinárodnej ochrany, zbavujú záruk stanovených v Ženevskom dohovore z roku 1951 a v smernici 2011/95/EÚ a v tomto zmysle tvoria výnimky alebo obmedzenia z uplatňovania humanitárneho práva. Vzhľadom na potenciálne dôsledky uplatňovania týchto dôvodov, sa musí zaujať osobitne opatrný prístup [pozri návrhy, ktoré predložil generálny advokát Paolo Mengozzi 1. júna 2010 v spojených veciach B (C-57/09) a D (C-101/09), EU:C:2010:302, bod 46]. V poznámke ku klauzulám o vylúčení pod č. EC/47/SC/CRP.29 Výkonného výboru Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR), ktorá obsahuje pripomienky k článku 1 časti F písm. b) Ženevského dohovoru, sa tvrdí, že sa musí vykonať „test vyváženosti“: tento test zaručuje, že dôsledkom vylúčenia nebude pre páchatel'a väčšia ujma, než by odôvodňoval údajný trestný čin. Závažnosť by sa mala porovnať s úrovňou prenasledovania, ktorej by páchatel' pravdepodobne čelil v krajine pôvodu. Ak je prenasledovanie, ktoré je predmetom obáv, taká závažná, že ohrozuje život alebo osobnú slobodu páchatel'a, potom uplatnenie klauzuly o vylúčení odôvodňuje len mimoriadne vážny trestný čin⁷. Podľa názoru senátu požiadavku na vyššie uvedený „test vyváženosti“ v zásade zaručuje zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, ktorá sa žiadateľom o azyl zaručuje aj v prípade zamietnutia udelenia azylu, ako je to v okolnostiach konania vo veci samej.

III.

- 40 [omissis] [povinnosť podať žiadosť podľa článku 267 ods. 3 ZFEÚ]
- 41 Vzhľadom na tieto okolnosti a s cieľom vyvrátiť pochybnosti, ktoré vznikli v súvislosti s výkladom a uplatnením ustanovení práva Únie relevantných pre dotknuté právne vzťahy v prejednávanej spore, je vhodné požiadať Súdny dvor o výklad článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ v spojení [omissis] s článkom 18 Charty základných práv Európskej únie. Odpoveď na otázku uvedenú vo výrokovvej časti tohto uznesenia má pre prejednanú vec kľúčový význam, pretože popri zaručení predovšetkým prednosti práva Únie umožní zaručiť jednotnú vnútroštátnu judikatúru.

⁷ Poznámka ku klauzulám o vylúčení pod č. EC/47/SC/CRP.29 Výkonného výboru Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR), bod 18; <https://www.unhcr.org/publications/note-exclusion-clauses>

Na základe uvedeného [*omissis*] [odkaz na ustanovenia procesného práva] senát Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd) v rozšírenom zložení [*omissis*]

rozhodol takto:

[*omissis*] [procesné formulácie]

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá táto prejudiciálna otázka:

„Musí sa článok 12 ods. 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany v spojení s článkom 18 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že pri posudzovaní toho, či sa na činy osoby, ktorá inak spĺňa kritériá pre udelenie postavenia utečenca, vzťahujú dôvody na vylúčenie z postavenia utečenca uvedené v článku 12 ods. 2 písm. b) smernice 2011/95/EÚ, existuje povinnosť zohľadniť trest, ktorý si už táto osoba odpykala, milosť alebo amnestiu, ktorá bola tejto osobe udelená, alebo akúkoľvek inú okolnosť podobnej povahy?“

[*omissis*]

[štandardné procesné formulácie a zloženie súdu]